

När världen fokuserar på sexuell hälsa

Att sexualiteten är allmänmänsklig är förvisso en truism. Men är också dess uttryck, upplevda problem och sexualmoralen de samma världen över?

Text: Jan Molin | [Prenumerera](#) | Krönika i [SocialPolitik nr 3 2009](#)

Givetvis kunde jag bara lyssna till en bråkdel av alla anföranden, när 3000 forskare, läkare och terapeuter från alla delar av världen möttes på en konferens om sexuell hälsa i Göteborg i juni. Forskningsresultat av både övergripande och mer exklusiv art redovisades. De handlade om mycket olika ting, alltifrån transsexuellas problem i Malaysia och morsonincest till farmakologisk behandling av cancerpatienter. Men för mig var ändå det mest slående likheterna. Att vi lever i en och samma värld. Måhända är det också en truism.

I Mongoliet och Qatar diskuterar man kriminalisering av sexköparna och frågade efter resultaten av den svenska lagen. Människor i Kina, USA och Mali upplevde samma problem och vårdgivarna ställdes inför samma frågor. Också de kulturella beteendena, de religiösa tabuna och de folkliga föreställningarna har likheter.

Flera av världsreligionerna har regler kring sexualiteten och ofta en förnekande attityd. Man talar inte om sexualitet, i varje fall inte om kvinnors. En amerikansk forskare visade hur de kristna värderingarna var och alltså ofta enbart är inriktade på fortplantningen. Mannens sperma är livet och kvinnans roll är att ta emot och vårda livet/spermien. Det innebär att sexuella beteenden som inte syftar till fortplantning värderas ner eller är förbjudna.

I ultraortodoxa judiska grupper arrangeras äktenskapen utan kontrahenternas medverkan. De läser inga tidningar, har inte sett några nakenbilder eller könsorgan och har inte fått någon sexualutbildning. Bröllopfesten avbryts en kort stund och då förväntas paret ha sitt första samlag.

I muslimska länder är tystnaden kring sexualitet vanligen total. Kvinnan förväntas inte njuta. Homosexualitet och onani är tabu. Men en kvinnlig gynekolog som medverkade i konferensen hade dristat sig att tala om onani som en naturlig sak i egyptisk TV.

De problem som läkarna och kuratorerna omvittnade var de samma: Vaginal kramp som förhindrar samlag, erektionsproblem och för tidig avgång. De drabbade sökte genomgående efter en fysisk orsak. Den behandling som rekommenderades var främst rådgivning. En varsam sexualundervisning gärna i samarbete med personer som klienterna uppfattade som auktoriteter: Rabbiner, imamer och äldreråd. Därtill önskade man – förstås – en större kunskap och ändrade attityder hos politiker och opinionsbildare.

Kriminalisering eller legalisering av sexköp och sexförsäljning behandlades ur många aspekter. Generellt ansågs att kriminalisering av sexarbete försämrade hälsan för både köpare och säljare. Särskilt bidrog den till spridningen av hiv. Exempel togs bland annat från Kina där antalet sexarbetare uppskattades till över en miljon. I Kanada har en ny lag införts som innebär att det är legalt att sälja och köpa sex men illegalt på offentliga platser och om en tredje part är inblandad. Resultatet bedömdes vara att prostitutionen blivit mer dold och att det lett till att sexsäljarna fått sämre hälsovård, arbetsrätt och ökad risk för våld. Även från andra länder rapporterades ökade svårigheter att nå sexarbetare när verksamheten kriminaliserats. I Nederländerna menade dock en talare att legaliseringen motverkat ansträngningar att hindra trafficking.

I förra numret av Socialpolitik redovisades erfarenheter från

Nya Zeeland och Australien som ju gått på legaliseringslinjen. Från Nya Zeeland redovisades vid konferensen att sexarbetarna sedan legaliseringen inte blivit fler, utsattes för mindre våld, använde kondom i något större utsträckning och hade fått bättre relationer till polisen. Generellt var man noga med att skilja på organiserad legal prostitution och trafficking. Man såg positivt på att sexarbetarna organiserade sig och att andra kvinnoorganisationer tog upp samarbete med dem. Möjligheterna till information om till exempel hiv/aids ökade då.

Fick då Mongoliet och Qatar svar? Nej, några vetenskapligt tillfredsställande mätningar av effekterna av den svenska lagen om kriminalisering av torskarna finns inte. Det i sin tur tolkades som att lagen införts av politiskt moraliska skäl, inte av omsorg om de prostituerade. En återkommande rekommendation var att det behövs mer forskning och tillförlitliga utvärderingar av resultaten av lagändringarna. Så debatten kan gå vidare.

jan.r.molin[at]gmail.com

Jan Molin